HÀNỘI XƯA

HANOI IN ANCIENT TIME

HÀ NỘI XƯA

HANOI IN ANCIENT TIME

hà nội xưa

HANOI IN ANCIENT TIME

TẠP CHÍ XƯA & NAY
NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA SÀI GÒN

Act
Go t

triển lãm

triển lãm

triển lãm

Act
Go t

Hà Nội - một thế kỷ đổi thay

Lịch sử không chỉ được ghi chép theo truyền thống bằng bút tích trên giấy, trên đá, trên vỏ cây, trên những thớt gỗ hoặc trên những phiến đá từ nghìn năm trước như những biên niên sử, những bia đá... mà lịch sử còn được minh họa bằng hình ảnh.

Trước khi bước vào thời điểm một ngàn năm tuổi của thủ đô Thăng Long - Hà Nội, chúng ta hãy nhìn lại một vài hình ảnh của Hà Nội cách đây hơn một thế kỷ. Những bức ảnh ra đời cùng với sự phát triển của kỹ thuật nhiếp ảnh cuối thế kỷ XIX, sẽ đem lại cho chúng ta nhiều cảm xúc, vì đây là một bằng chứng xã hội và văn hóa, một dấu vết của quá khứ rất gần, nhưng lại rất xa, vì lịch sử trong hơn một thế kỷ qua đã diễn ra chớp nhoáng.

Có thể nói những hình ảnh ở đây là sợi dây liên hệ giữa quá khứ và hiện tại, nó cho ta thấy những đổi thay nhanh chóng đã diễn ra ở một kinh đô ngàn năm văn hiến, đang bước vào thời thuộc địa để trở thành một thành phố hiện đại. Bên cạnh những kiến trúc kiểu mới du nhập từ phương Tây, Hà Nội vẫn cố níu kéo lại quá khứ bằng những khu phố cổ, bằng những đình chùa miếu mạo để duy trì cuộc sống tâm linh truyền thống. Và chính đó là cái làm nên sự khác biệt của Hà Nội so với nhiều thủ đô khác trên thế giới, một thành phố đan xen giữa truyền thống và hiện đại, giữa nếp sống đạo lý cổ truyền với những biến động xã hội thời thuộc địa.

Được ngắm nhìn những bức ảnh xưa qua tập sách này từ trong bộ sưu tập còn lưu trữ, chúng tôi mong muốn được đóng góp một ít tư liệu về Hà Nội trong giai đoạn lịch sử cận hiện đại, đồng thời cũng nhắc nhở chúng ta hãy biết trân trọng với quá khứ thì mới có thể vững bước tiến tới tương lai.

Chủ biên
TS. Nguyễn Mạnh Hùng

Hanoi - one changing century

History is not only recorded on paper, rock or wood that dates back thousands of years, but it is also depicted by photos.

Before stepping forward to the 1000th anniversary of Thang Long (now Hanoi), let's look back to some images of Hanoi from a century ago. The photos, born along with the development of the technology of photography at the start of the 20th century, bring us different feelings. They are pieces of cultural and educational evidence, the mark of a past, both near and far.

These photos are the line connecting the past and the present, showing us the rapid change in the thousand-year old capital city which has stepped up to globalization to become a modern city. Besides new architectural styles adopted from Western countries, Hanoi clings to the past with its old quarter, temples and pagodas to maintain the traditional spiritual life. That makes Hanoi different from other capital cities in the world; it is a city where tradition and modernity, old customs and social change intertwine.

Seeing the old photos in this book, we hope to contribute some of our own documentaries about Hanoi in this modern history and remind people to respect the past for a firm advance into the future.

Chief Editor
Prof. Nguyen Manh Hung

Act
Go

HÀ NỘI
TRUYỀN THỐNG
CỦA NGƯỜI
VIỆT

Tradditional Hanoi of Vietnamese people

Đền Ngọc Sơn nằm giữa trung tâm Hà Nội cổ, vốn chỉ có một cây cầu ván ọp ẹp bắc ngang
Ngoc Son Temple located in the center of ancient Hanoi

Act
Go t

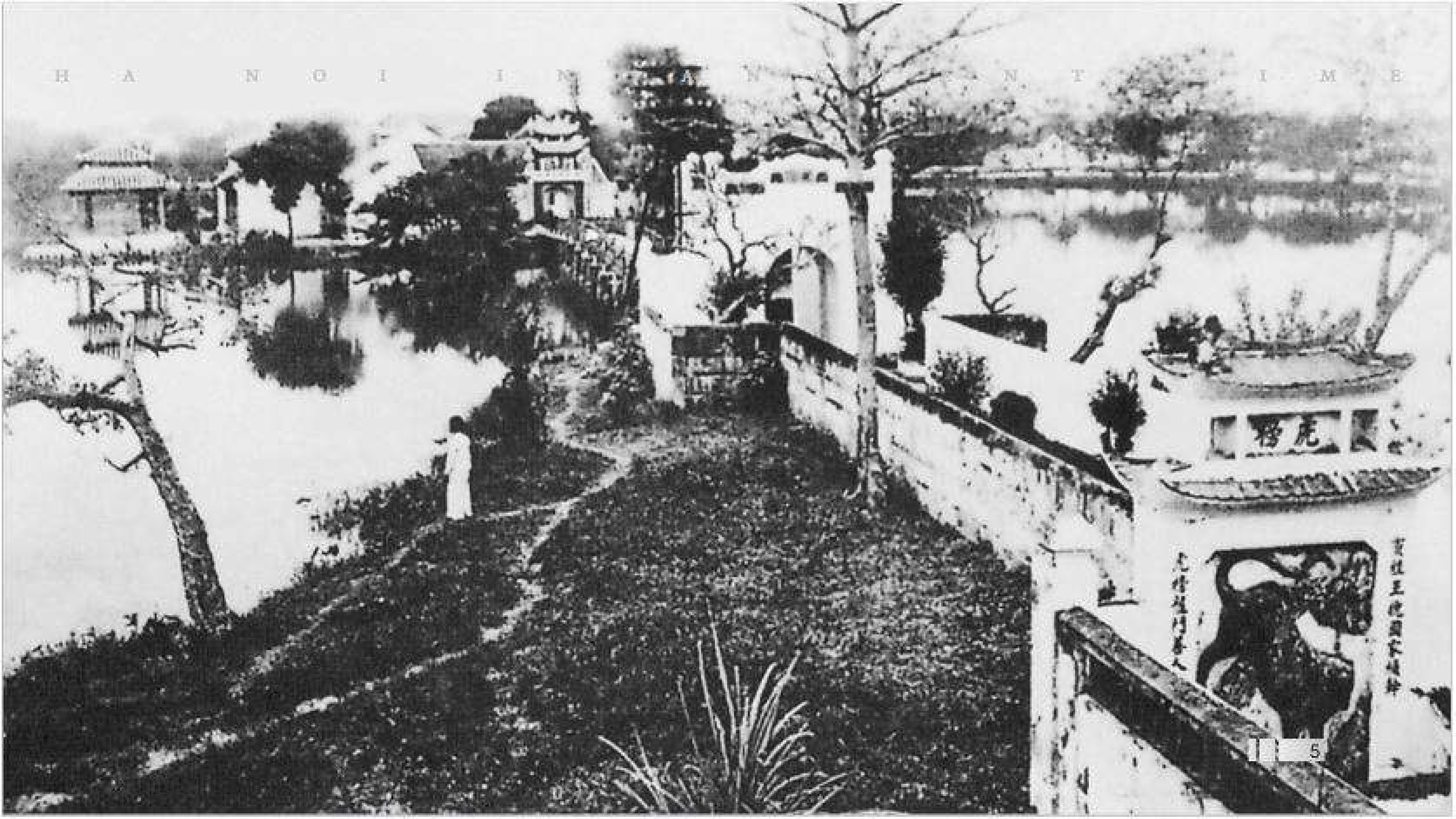

Đầu thế kỷ XX, cầu Thê Húc được làm mới, quang cảnh đền Ngọc Sơn đã khác trước
The Huc Bridge was renovated in the early twentieth century with a new view of Ngoc Son Temple

Đình Trấn Ba cạnh đền Ngọc Sơn vẫn là nơi du ngoạn của giới văn nhân Hà thành
Tran Ba Pavilion next to Ngoc Son Temple, a travel destination of Hanoi's scholars

Act
Go t

Tháp Rùa giữa hồ Hoàn Kiếm đã trở thành một trong những biểu tượng của Hà Nội xưa
Thap Rua (Turtle Tower) in the center of Hoan Kiem Lake becomes one of the symbols of ancient Hanoi

Chùa Báo Ân cạnh hồ Hoàn Kiếm đã bị phá để xây dựng Bưu điện thành phố, chỉ còn lại một ngọn tháp ven hồ
Bao An Pagoda next to Hoan Kiem Lake (Returned Sword Lake) was destroyed to build the City Post Office; its vestige is a tower on the lake

Activa
Go to Se

Tháp Hòa Phong dấu vết duy nhất còn lại của chùa Báo Ân, vẫn lặng lẽ nhìn những đoàn tàu điện chạy qua trên phố Đinh Tiên Hoàng
Hoa Phong Tower, the only vestige of Bao An Pagoda, next to a tram road in Dinh Tien Hoang Street

Activ
Go to

Ô Quan Chưởng, một trong những cửa ô xưa của Hà Nội
Quan Chuong gate, called, the "Gate of rue Jean-Dupuy" by the French, the ancient entrance to the city of Hanoi

Ac
Go

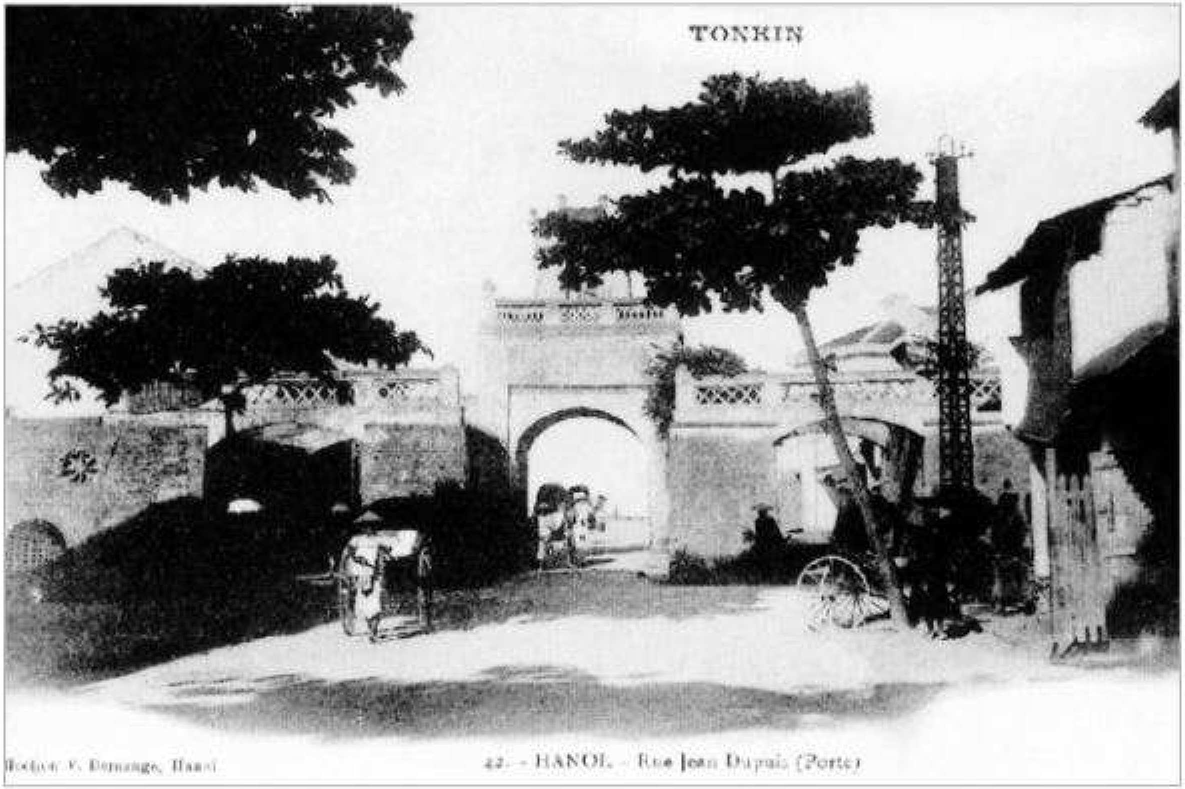

Ô Quan Chưởng, tên chính là Đông Hà Môn, là cửa ô đi ra sông Hồng
O Quan Chuong or Dong Ha Mon is the gate to the Red River

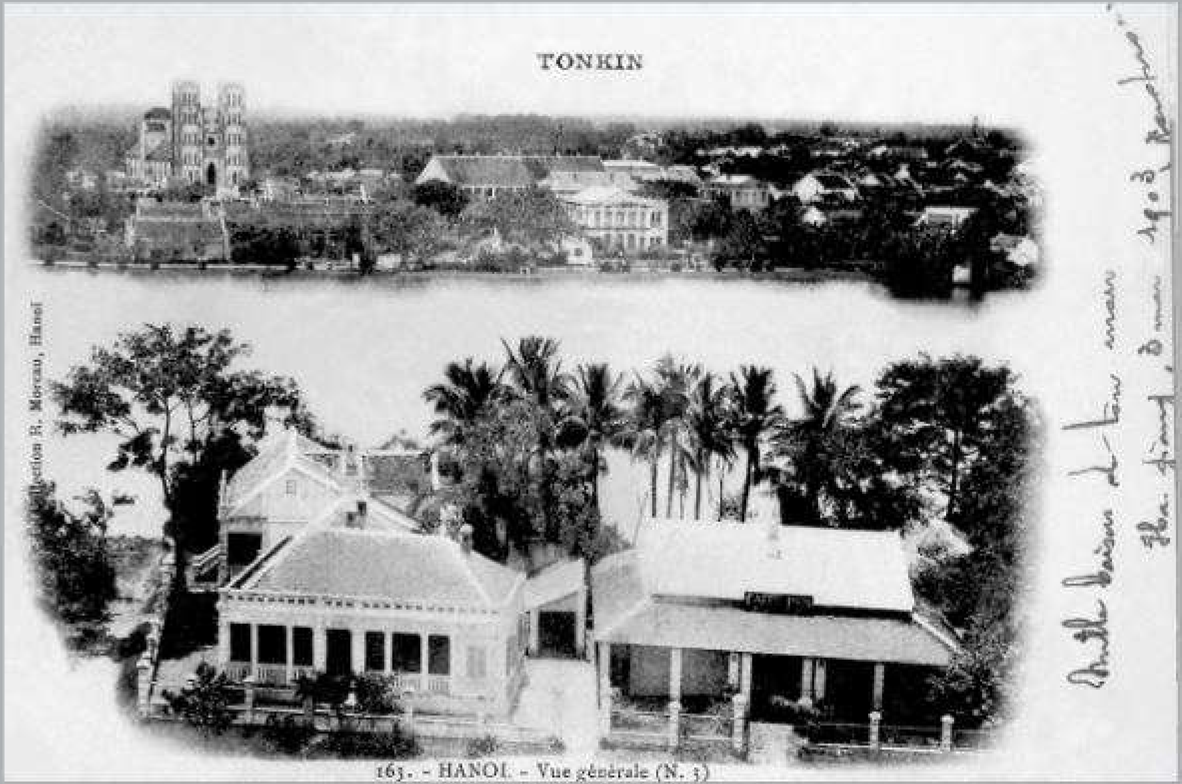

Toàn cảnh trung tâm Hà Nội nhìn từ phía tòa thị chính sang Nhà thờ lớn
A view of the center of Hanoi looking from the City Hall

Khu phố cổ với mái ngói lô xô, nơi tập trung mọi hoạt động kinh tế của người Hà Nội
The old quarter of Hanoi, the center of business activities of Hanoi people

Activa
Go to S

Phố Mã Mây, được người Pháp gọi là phố Cờ Đen, vì có nhiều người Trung Quốc sinh sống
Ma May Street, which was called Black Flag by the French

Activate
Go to Settin

Một đám tang diễn ra trên phố Hàng Đào năm 1926
A funeral ceremony in Hang Dao Street in 1926

Act
Go t

Phố Hàng Bông, không phải chỉ có buôn hàng vải sợi, mà còn bán nhiều thứ khác
Hang Bong Street where people trade not only textile and fabric but also other goods

Activ
Go to

Phố Hàng Bông
Rue de Coton

Act
Go t

Phố Hàng Hòm, chuyên bán các rương hòm bằng gỗ
Hang Hom Street where people trade wood trunks and boxes

Quang cảnh trước chợ Hôm (ảnh chụp 1926)
A photo taken in 1926 featuring the view in front of Hom Market

Ac
Gc

Phố Hàng Bạc năm 1920, nơi tập trung phần lớn các thợ bạc quê ở Đồng Xâm (Thái Bình) và Định Công (Hà Đông)
Hang Bac Street in 1920 gathering many silversmiths from Dong Xam (Thai Binh) and Dinh Cong (Ha Dong)

Acti
Go to

Phố Hàng Bạc, nơi mở các cửa hiệu đổi tiền nên người Pháp gọi là phố Đổi Tiền
Hang Bac Street, which was also called Currency Exchange street because there were many currency exchange shops in this street

Activat
Go to Set

Phố Hàng Bạc, nơi tập trung nhiều nhà buôn giàu các với những ngôi nhà kiểu mới như hiệu Chấn Hưng
Hang Bac Street, where there were many houses of rich traders with new architectural styles at that time such as Chan Hung Shop

Ac
Go

Phố Hàng Đường, đến nay vẫn giữ nghề truyền thống là sản xuất và buôn bánh kẹo
Hang Duong Street, where people still keep their traditional trade of producing and selling sweet and cakes

Phố Hàng Giầy, nơi tập trung thợ đóng giầy Tứ Kỳ (Hải Dương)
Hang Giay Street gathering many shoes makers from Tu Ky (Hai Duong)

Act
Go t

Phố Hàng Ngang
Hang Ngang Street

Phố Hàng Nón tuy ngày nay vẫn giữ tên gọi đó nhưng mặt hàng buôn bán đã thay đổi
Hang Non Street still retains its old name but changes its trading goods

Activ
Go to

Phố Hàng Đồng, ngày nay vẫn là nơi sản xuất của thợ gò đồng Đại Bái
Hang Dong Street still produces goods of Dai Bai like the old time

Activa
Go to Se

Những ngôi nhà xưa ngày nay chỉ còn lại rải rác trong các phố cổ
Ancient houses are scattered in the old quarter

Activa
Go to Se

Chợ Đồng Xuân xây dựng năm 1890 và nhanh chóng trở thành chợ lớn nhất của Hà Nội
Dong Xuan Market built in 1890 became the largest market of Hanoi

Act
Go t

Phố Hàng Trống đầu thế kỷ XX
Hang Trong Street in the early twentieth century

Phố Hàng Tre
Hang Tre Street

Chợ Bưởi ở ngoại thành, nơi giao tiếp giữa thành thị và thôn quê
Buoi (Grapefruit) Market in the outskirt

Activ
Go to

Phố Hàng Điếu
Hang Dieu Street

Acti
Go tc

Ngoại vi Hà Nội là những xóm làng yên ả
The small quiet villages in the outskirt of Hanoi

Act
Go t

Ra khỏi thành phố không xa, ta có thể gặp những phiên chợ quê
Village markets not far from Hanoi

Một trường dạy nghề cho trẻ em gái ở Hà Nội
A vocational school for girls in Hanoi

Ac
Go

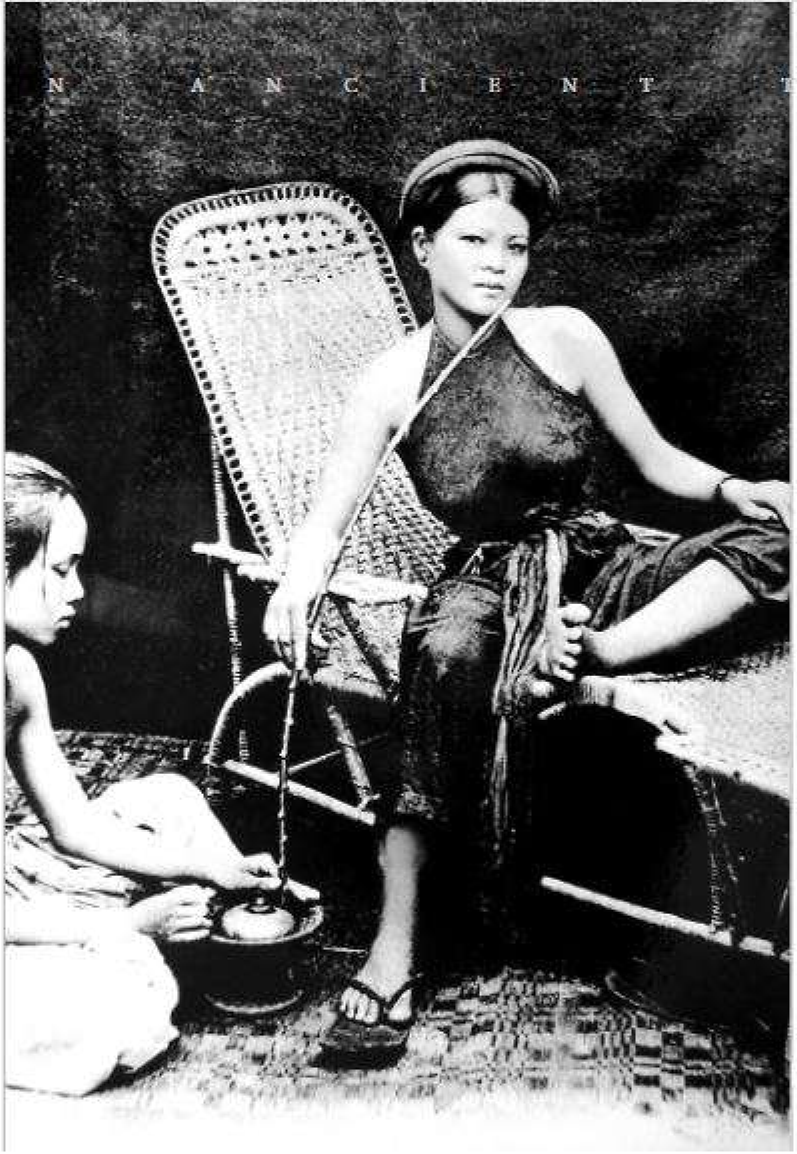

Phụ nữ xứ Bắc
Women in the North

Act
Go t

Người Hà Nội khi ở trong nhà
Hanoian in their house

Phụ nữ Hà Nội đầu thế kỷ XX
Hanoian women in the early of the twentieth century

Act
Go t

Phụ nữ Hà Nội đã bắt đầu thay đổi kiểu tóc bới như phụ nữ miền Trung và miền Nam
A Hanoian woman with new hair style

Ac
Go

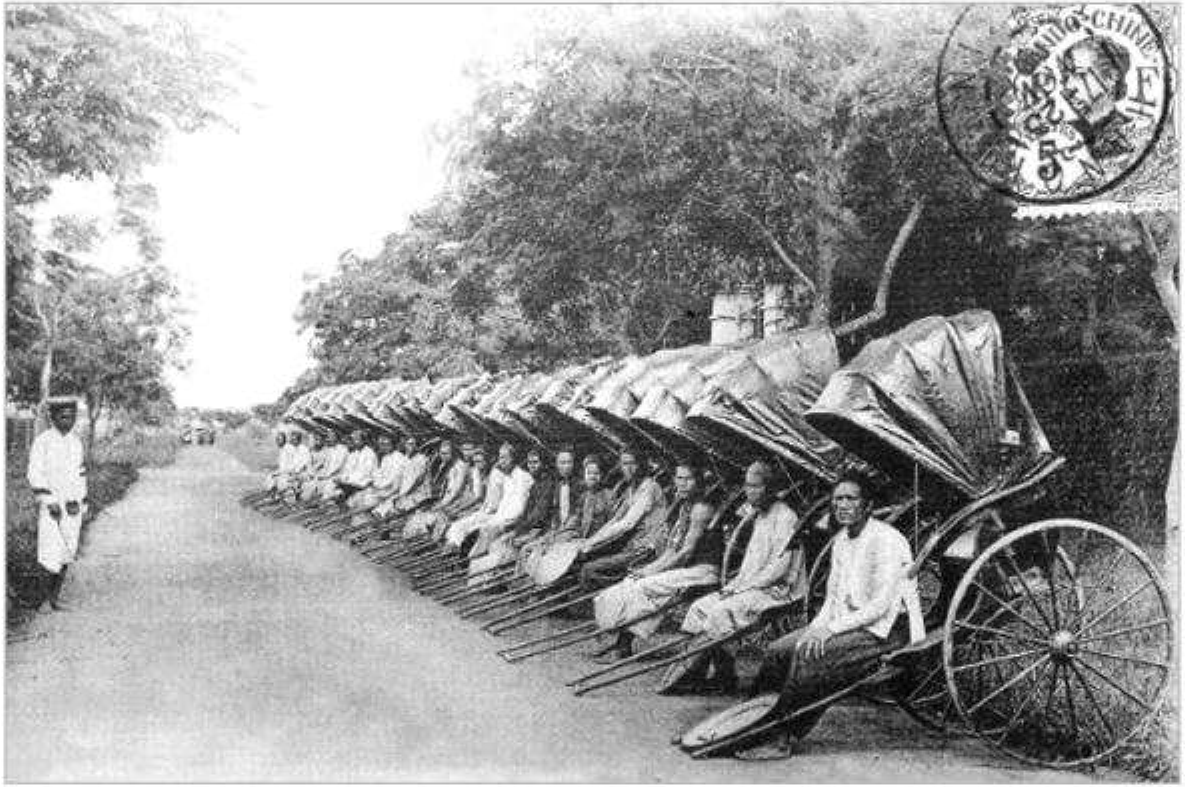

Bến xe kéo ở Hà Nội
The rickshaw station in Hanoi

Act
Go t

Một đám nhà trai mang sính lễ đi đón dâu
Members of the bridegroom's family bring betrothal gifts to the bride's family

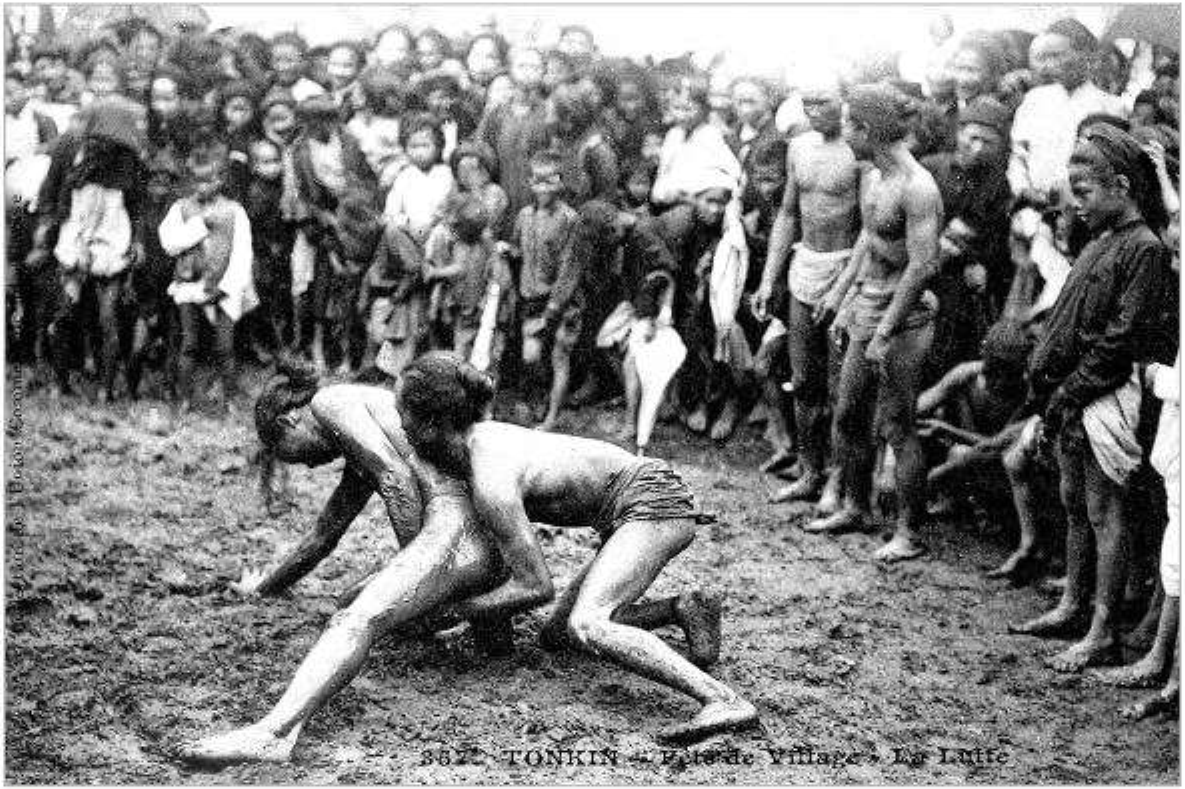

Hội vật trong hội làng ở ngoại thành Hà Nội
A wrestling contest in a village festival in the outskirt of Hanoi

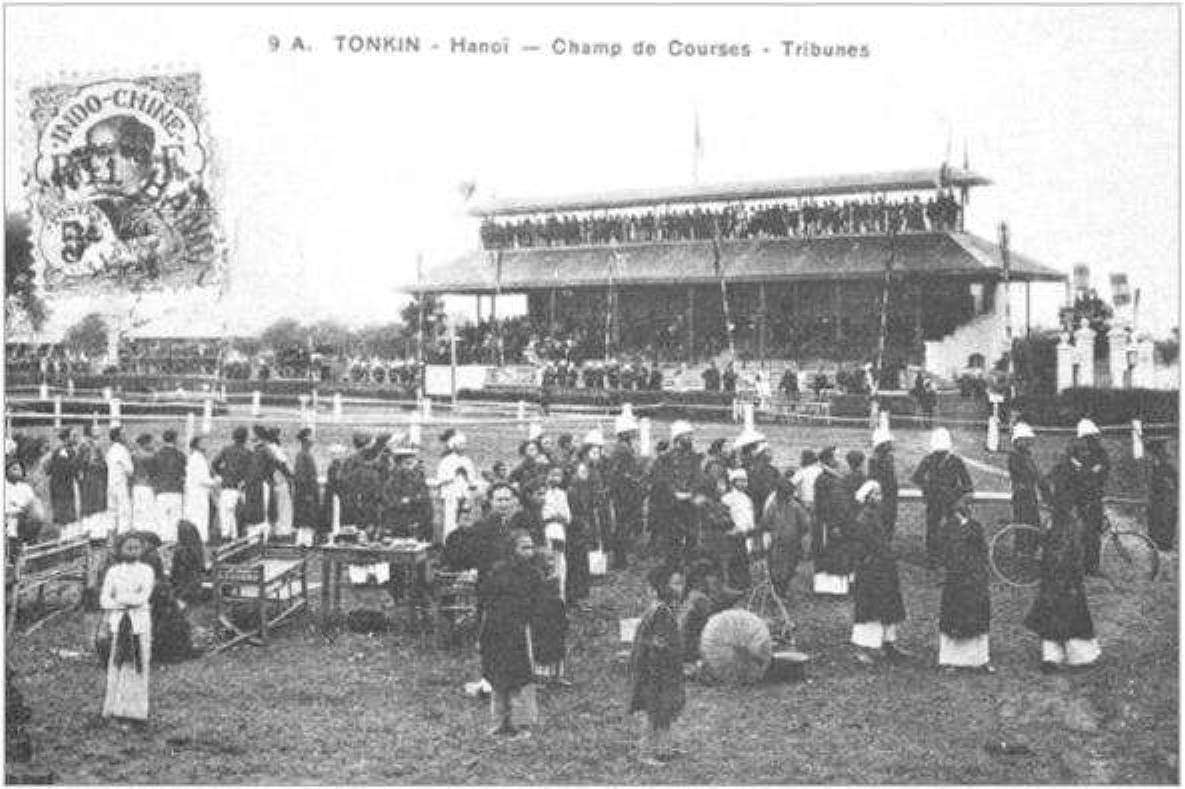

Trường đua ngựa ở Hà Nội
A horse racecourse in Hanoi

Activa
Go to S

Phố Huế
Hue Route

Múa Rồng
Dragon dancing

Act
Go t

DẤU VẾT XƯA CÒN TỒN TẠI DƯỚI THỜI PHÁP THUỘC

Old vestiges in the French colonization

Bên trong thành Hà Nội, nhìn từ cửa Đông. Phía xa bên trái là Cột cờ ở phía nam thành
Inside Hanoi from the Eastern gate. Far from the left is the Flag Tower in the Southern gate

Activate
Go to Set

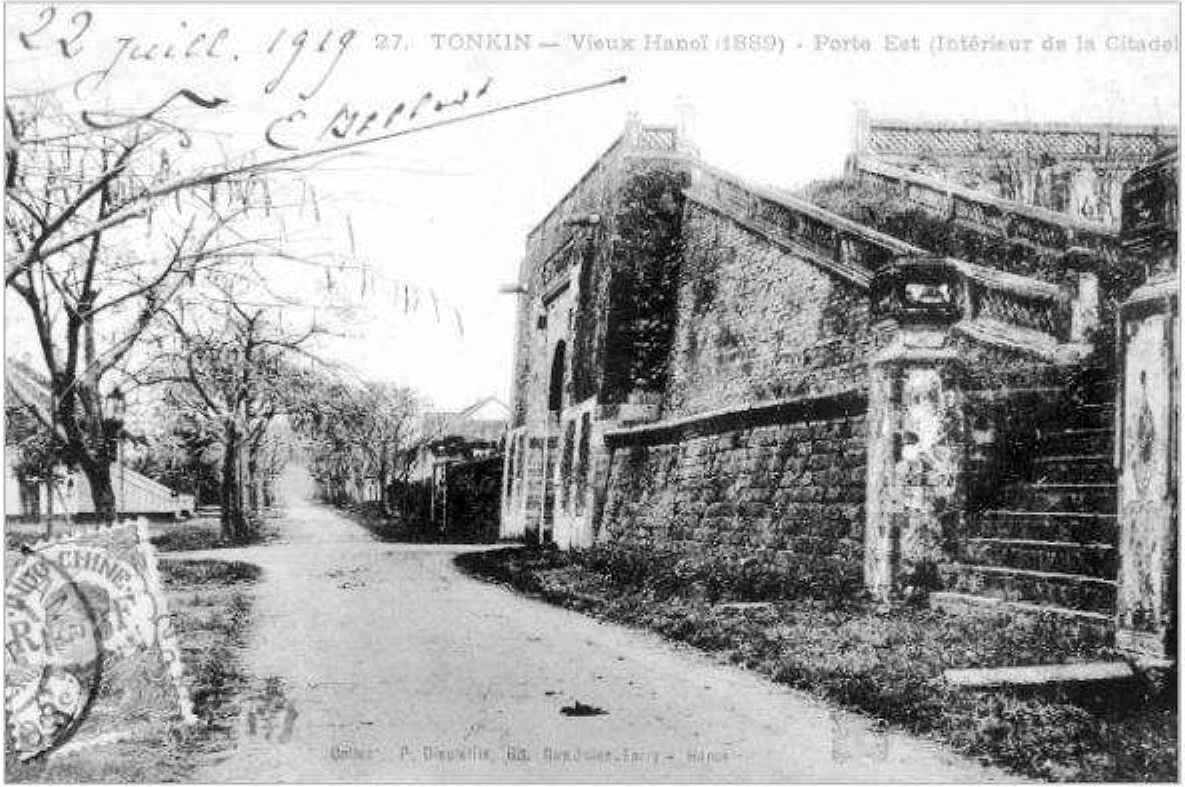

Cổng thành thành phía Đông còn nhìn thấy năm 1889, trước khi tòa thành xưa bị triệt hạ năm 1894
The Eastern gate of Hanoi in 1889. The gate was destroyed in 1894

Chùa Một Cột là một trong những kiến trúc độc đáo của Hà Nội xưa, may mắn vẫn còn đó
One-Pillar Pagoda, one of the unique architectural works of Hanoi

Act
Go t

Tuy đã trải qua nhiều lần trùng tu, nhưng đây vẫn là dấu vết kiến trúc của Thăng Long đời Lý (thế kỷ XII)
After many times of renovation, the One-Pillar Pagoda is still the vestige of the architecture of Ly dynasty in the twelfth century

Act
Go t

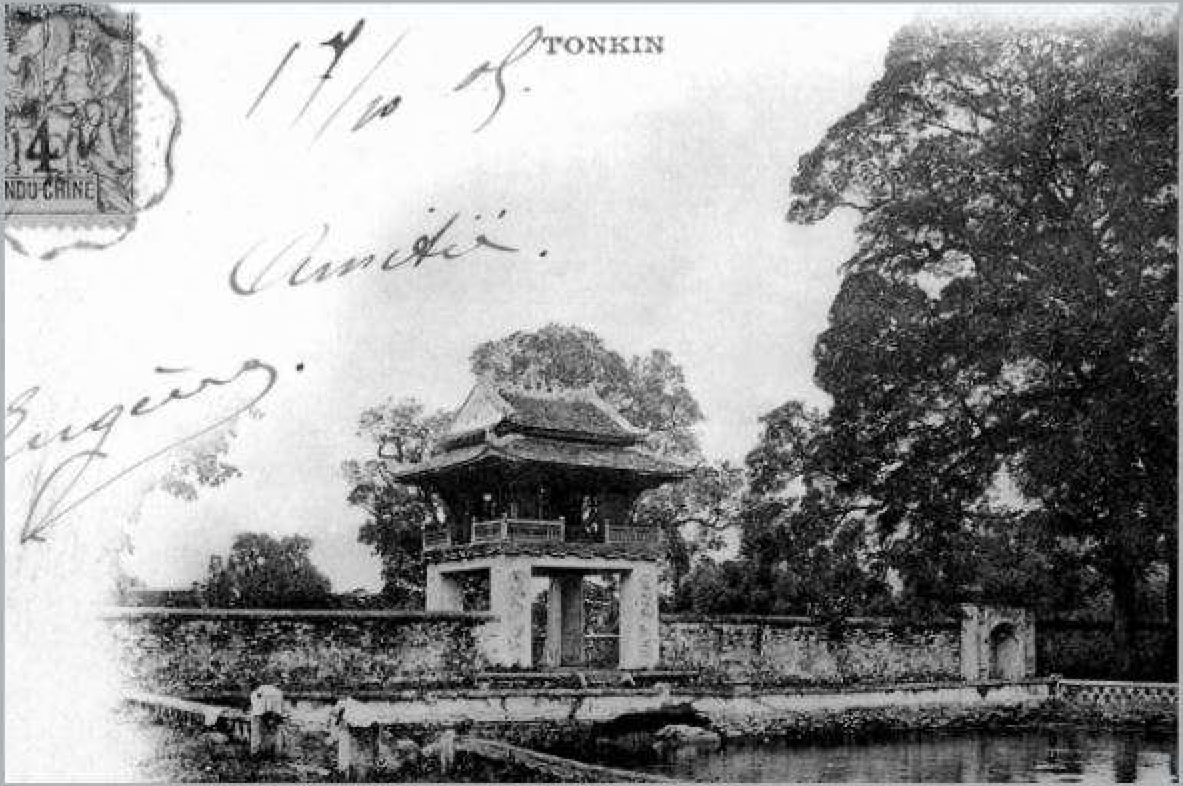

Khuê Văn Các trong Văn Miếu vẫn còn là biểu tượng Nho học của đất kinh kỳ xưa
Khue Van Cac (constellation of literature) in the Temple of Literature is the symbol of the Confucianism in Hanoi

Vẫn còn đó những hàng bia Tiến sĩ trong Văn Miếu để tưởng nhớ tới trí thức Nho học xưa
The steles engraved with the names of the doctor laureates in the Temple of Literature

Ac
Go

Đền thờ An Dương Vương ở Cổ Loa là nơi để tưởng nhớ tới người đã dựng lên Nhà nước đầu tiên ở Việt Nam
The temple to worship King An Duong Vuong in Co Loa

Act
Go t

Trấn Vũ miếu được gọi là đền Quán Thánh là một trong Thăng Long tứ trấn, trấn ngự phía bắc Hà Nội
Tran Vu Temple or Quan Thanh Temple in the northern of Hanoi is one of the four famous scarred temples of the ancient Thang Long citadel

Act
Go t

Chùa Kim Liên, một trong những ngôi chùa được xây dựng từ đời Lý, nằm ở phía đông Hồ Tây, nổi tiếng với kiến trúc độc đáo
Kim Lien Pagoda, one of the pagodas built in the Ly dynasty, lies in the eastern side of West Lake

Activ
Go to

Những ngôi đền này may mắn vẫn còn lại để tồn tại cùng với những nhà cao tầng bao vây xung quanh
The lucky ancient temples still exist among the modern buildings

A
Go

Cột cờ Thành Hà Nội, được dựng làm tháp điện báo của quân đội viễn chinh Pháp
The flag tower (hanoi citadel) is used as a venue for telegraphy by the French army

Ac
Go

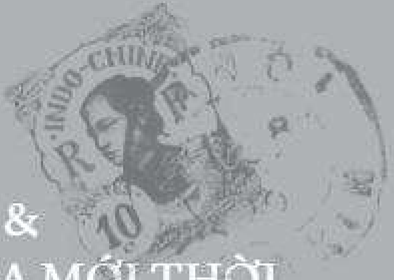

KIẾN TRÚC MỚI
CỦA NGƯỜI PHÁP &
NHỮNG SINH HOẠT VĂN HÓA MỚI THỜI
THUỘC ĐỊA

New architectural works of the French and the new cultural activities in the French colonization

Trung tâm Hà Nội nhìn từ trên cao, phía bắc (trên) là khu phố cổ, phía nam (dưới) là những kiến trúc mới thời Pháp thuộc
The center of Hanoi from above, in the north (above) is the old quarter; in the south (under) are the new architectural structures in the French colonization

Acti
Go tc

Khu vực thành cổ Hà Nội đã trở thành các đồn binh của quân đội Pháp
The ancient citadel of Hanoi becomes the military bases of the French army

Activ
Go to

Sân bay Bạch Mai được xây dựng trên những cánh đồng phía nam thành phố
Bach Mai Airport was built in the fields in the south of the city

Activ
Go to

Đại lộ Gia Long
Gia Long Boulevard

Act
Go t

Phố Paul Bert, nay là Tràng Tiền, nơi tập trung những hãng buôn lớn của Pháp, nhìn ra Nhà Hát Lớn
Paul Bert Street (Trang Tien Street) has many big French shops, looks over the City Opera House

Act
Go t

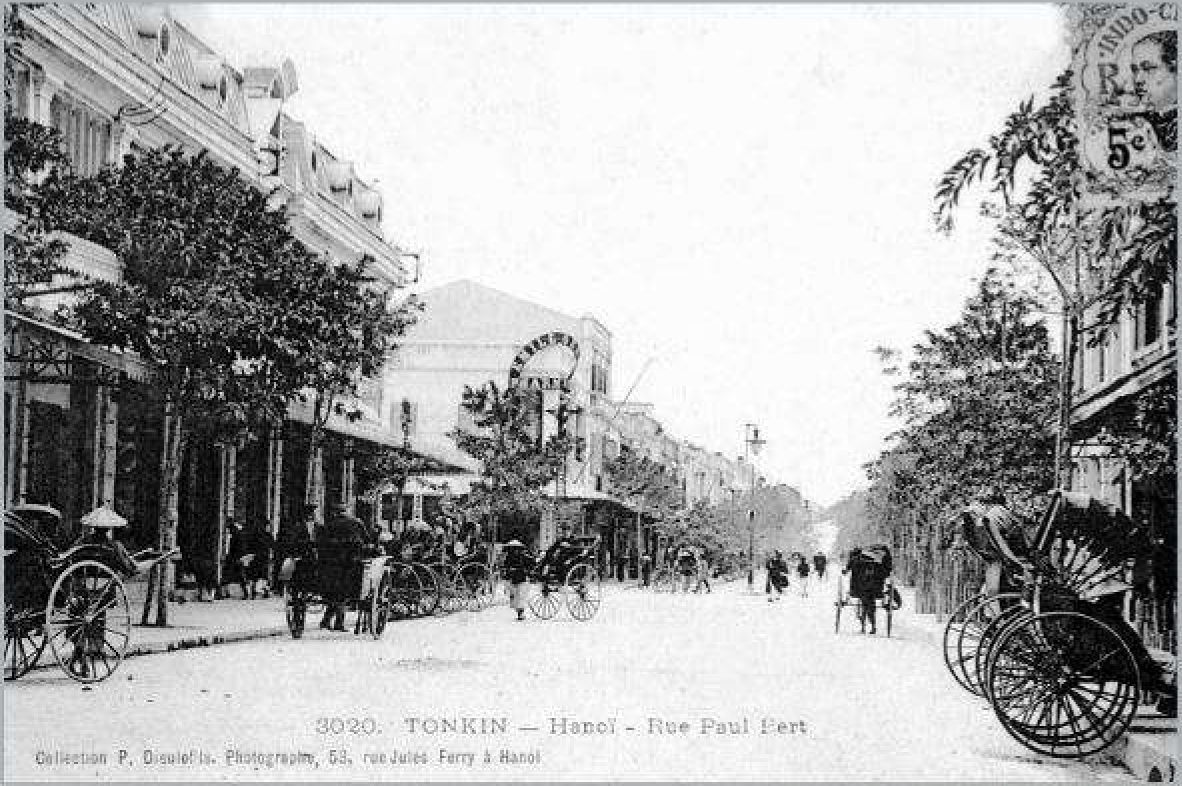

Phố Tràng Tiền nhìn về phía Hàng Khay
Trang Tien Street

Một ngày hội của người Pháp trên phố Tràng Tiền
A French festive day in Trang Tien Street

Phố Tràng Tiền nhìn từ phía Hàng Khay
Trang Tien Street from the view of Hang Khay Street

Activa
Go to Se

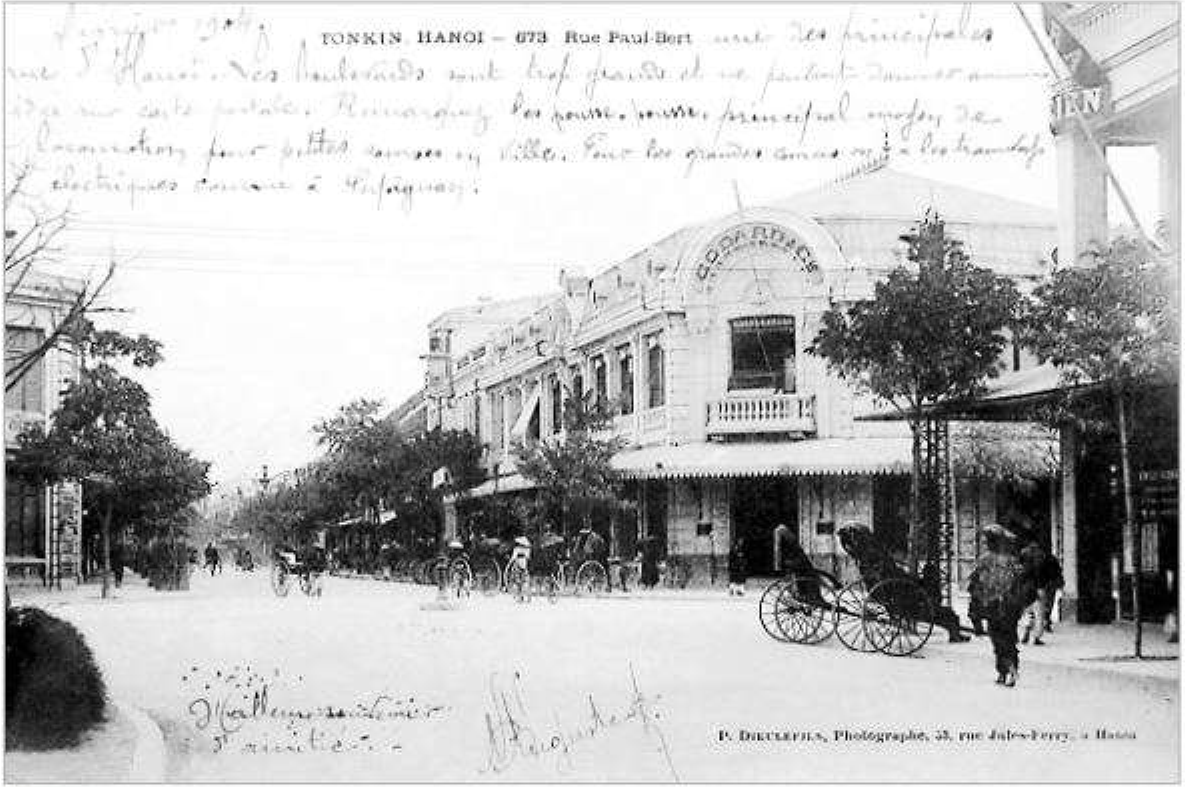

Nhà hàng Godard nhìn ra hồ Hoàn Kiếm
Godard Restaurant has a view to Hoan Kiem Lake

Activa
Go to S

Một đại lộ Hà Nội với những cửa hiệu lớn
Some stores on one of the street in Hanoi

Activ
Go to

Rạp chiếu bóng và hiệu sách trên phố Tràng Tiền, là những cái mới đem lại cho Hà Nội
Cinemas and bookstores in Trang Tien Street are the new features in Hanoi

Act
Go t

Nhà Hát Lớn là hình ảnh thu nhỏ của Nhà hát nhạc kịch Paris
Hanoi Opera House is the small-scale replica of the Paris Opera House

Bảo tàng Louis Pinot, sự kết hợp thành công giữa kiến trúc Đông - Tây
Louis Pinot Museum, a successful combination between the Western and Eastern architecture (now the Museum of History)

Activ
Go to

Trường Đại học Đông Dương thành lập năm 1906 là mô hình giáo dục cao đẳng đầu tiên ở Việt Nam
The University of Indochina established in 1906

Act
Go t

Dinh Thống sứ Bắc kỳ, năm 1945 trở thành Bắc Bộ phủ. Nay là nhà khách Chính phủ tại Hà Nội
The Residence of the French Governor of Tonkin. Now it is the Hanoi Government guesthouse

Khách sạn Métropole, khách sạn lớn đầu tiên của người Pháp ở Hà Nội, nơi chứng kiến nhiều sự kiện lịch sử thời thuộc địa
Metropole Hotel, the first large hotel of the French in Hanoi

Ac
Go

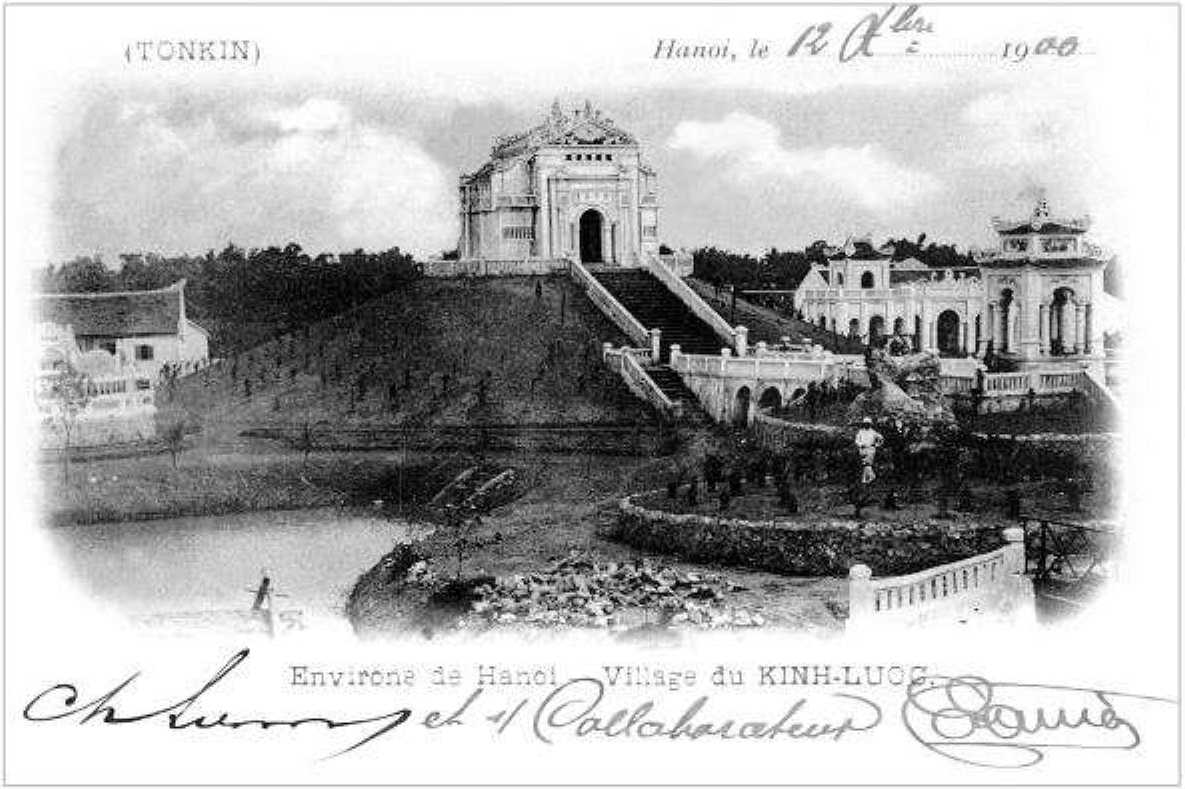

Ngoại vi thành phố Hà Nội - Dinh quan Kinh lược Bắc kỳ
The periphery of Hanoi - Northern Viceroy's palace

Act
Go t

Phủ Toàn quyền Đông Dương, đầu não của nền thống trị thực dân
The palace of The Governor-General of French Indochina

Act
Go t

Nhà thờ Chánh tòa Hà Nội xây dựng năm 1887, trên đất của chùa Báo Thiên xưa
The Cathedral of Hanoi built in 1887 in the land of the ancient Bao Thien Pagoda

Trước cổng dinh Toàn quyền
In front of the governor-general

Activa
Go to S

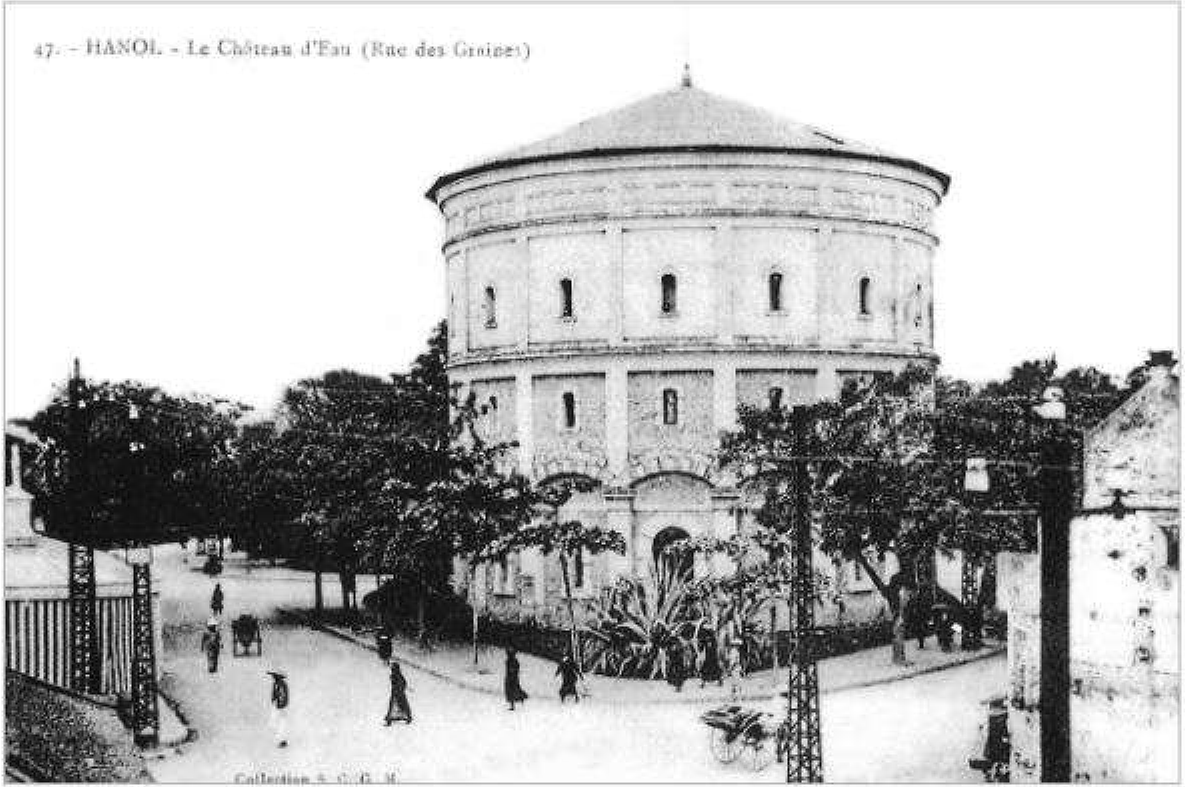

Két nước đầu vườn hoa Hàng Đậu, trung tâm cung cấp nước đầu tiên của thành phố, nay chỉ tồn tại như một di vật xưa
Water tower in the flower garden in Hang Dau Street, the tower is the first center to supply water to Hanoi

Ac
Go

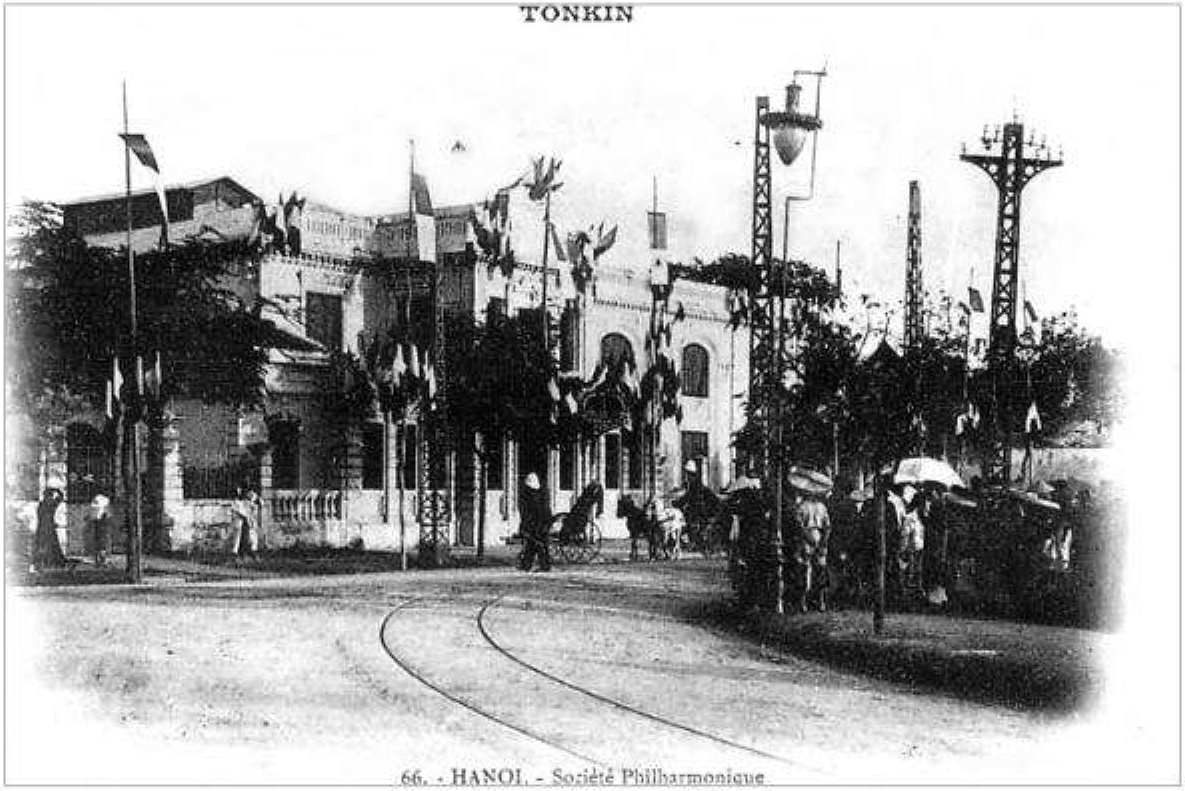

Hội nhạc của thành phố thời thuộc địa
A music festival in the city

Những kiến trúc mới của người Pháp làm thay đổi dần bộ mặt của Hà Nội...
New French architecture changes the face of Hanoi...

Act
Go t

... Dù sao đó vẫn là những kiến trúc cũ cần được bảo tồn
... these architectural structures need to be preserved

Bảo tàng Maurice Long xây dựng dưới thời toàn quyền Long (1919), trở thành khu vực đấu xảo của thành phố
Maurice Long Museum built in the time of Governor Long (1919) becomes the fair center of the city

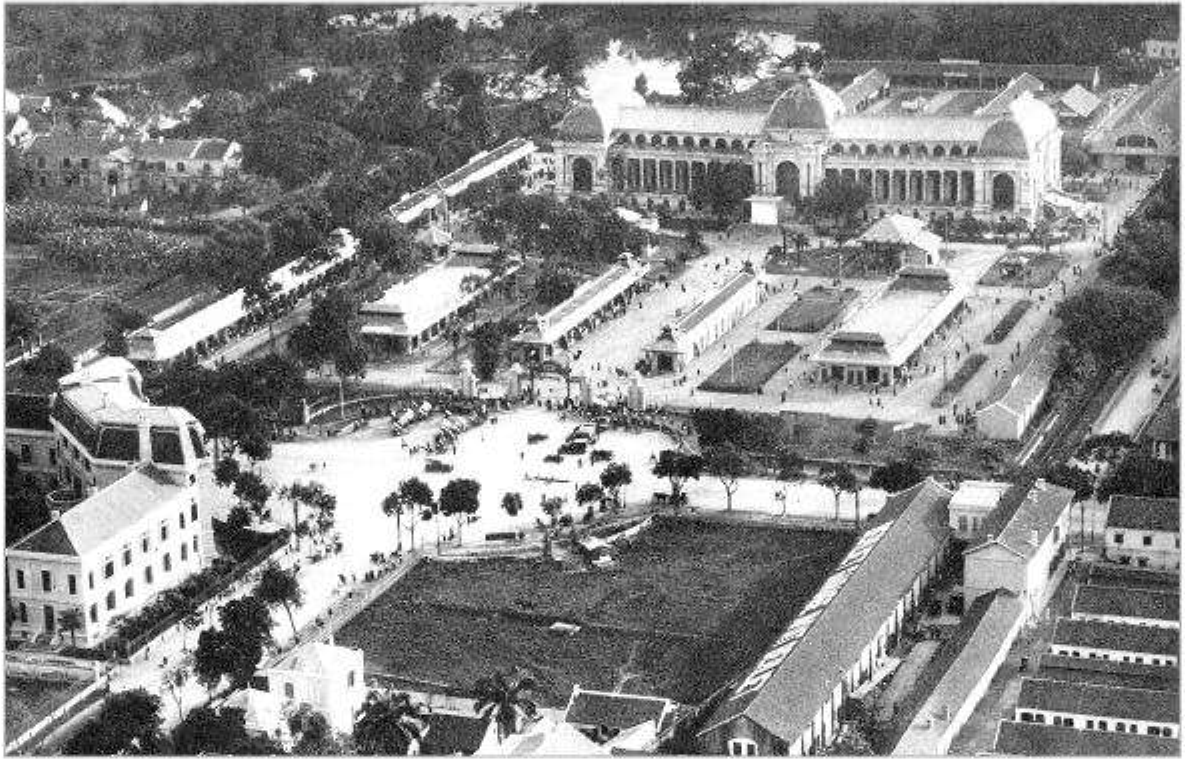

Toàn cảnh khu đấu xảo của thành phố, nơi đã từng diễn ra nhiều cuộc mít tinh quan trọng của nhân dân Hà Nội thời kỳ Mặt trận Dân chủ (1936)
The city fair where many important meetings of Hanoian took place in 1936

Act
Go t

Phố Hàng Trống, nơi xuất hiện những hàng thêu đầu tiên phục vụ cho người Pháp
First embroidered products serving the French appear at Hang Trong Street

Vườn hoa Nhà Kèn bên cạnh tòa Thị chính (nay là vườn hoa Lý Thái Tổ), nơi dạo chơi của người Pháp lẫn người Việt trong những ngày nghỉ
Nha Ken flower garden beside the City Hall (now Ly Thai To flower garden)

Rạp hát nhỏ bên cạnh đền Bà Kiệu cạnh hồ Hoàn Kiếm, nay không còn dấu vết
A small theater next to Ba Kieu Temple in the bank of Hoan Kiem Lake now no longer exists

Ac
Go

Vườn Bách thảo, cạnh phủ Toàn quyền là nơi dạo chơi của người Pháp ngày chủ nhật
Botanical garden, next to the Residence of the governor-general, a relaxing venue of the French on Sunday

Act
Go t

Trường Trung học Bảo hộ dành cho học sinh Việt, nơi đào tạo những trí thức tân học đầu tiên của Việt Nam (nay là trường Chu Văn An)

The High school for Vietnamese students where trained the first Vietnamese scholars of modern Western education (now Chu Van An School)

Activa
Go to S

Ga Hàng Cỏ, đầu mối xe lửa xuyên Việt
Hang Co Railway station, head of trans-Viet railway

Acti
Go to

Bến cảng sông Hồng
Red River wharf

Act
Go t

Bến ô tô cột đồng hồ trước đền Ưu Nghĩa
Bus station - Clock Tower in front of Uu Nghia Temple

Đường bờ sông là bến đỗ của xe ô tô chạy đường liên tỉnh tỏa đi các nơi, nay vẫn là nơi tập trung phần lớn các xưởng sửa chữa và bán phụ tùng ô tô

The road along the river bank is the parking of the interprovincial cars, now there are still shops to repair and sell the accessories of the cars

Activ
Go to

Cột Đồng Hồ trên đường Bờ Sông, đầu mối giao thông lên các tỉnh phía B ắc, nay đã trở thành nút giao thông đầu cầu Chương Dương
Clock pillar in the Bo Song (river bank) Street, the traffic center to the Northern provinces (now the traffic center in the head of Chuong Duong Bridge)

Act
Go t

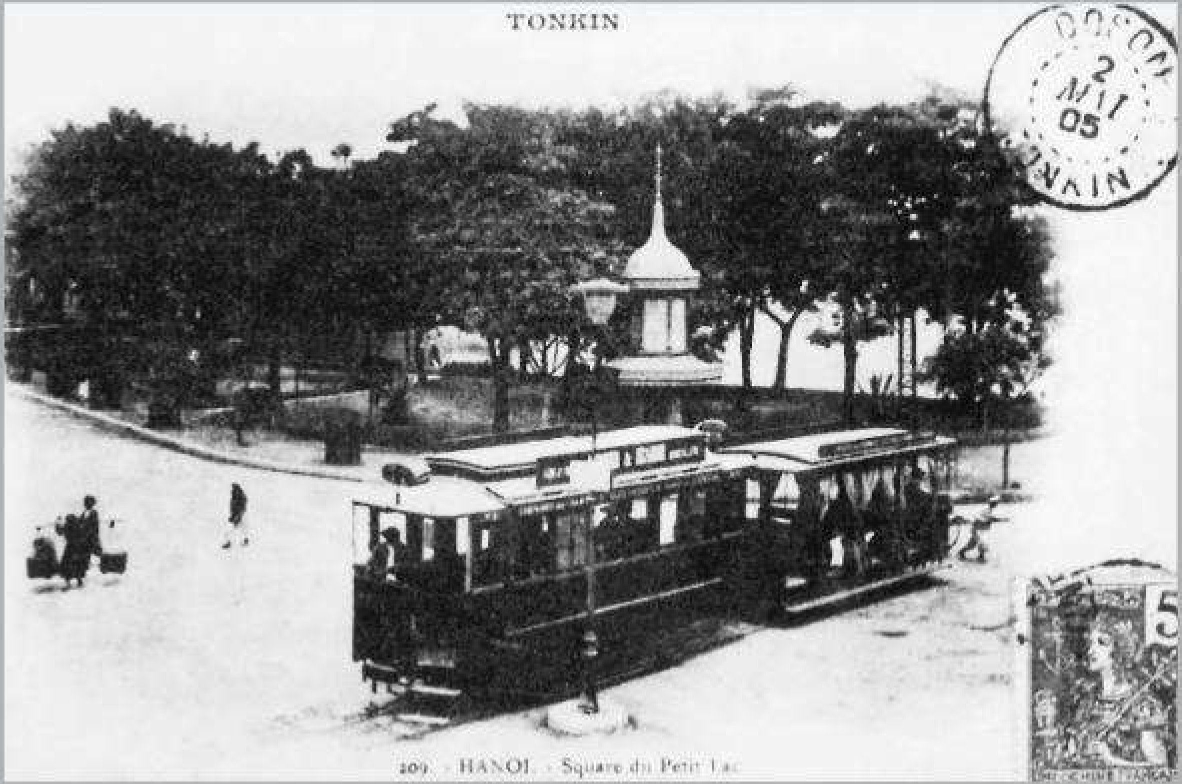

Trước quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục bên hồ Hoàn Kiếm là nơi giao nhau của nhiều tuyến xe điện tỏa ra năm cửa ô
In front of Dong Kinh Nghia Thuc Square next to Hoan Kiem Lake is the crossroad of many tram roads

Cầu Long Biên, mang tên toàn quyền Doumer, là cây cầu sắt đầu tiên bắc qua Sông Hồng
Long Bien Bridge, named after Governor Doumer, is the first iron bridge crossing the Red River

Activ
Go to S

MỤC LỤC - NOTE

Trang

Hà Nội - Một thế kỷ đổi thay - Hanoi - one changing century 3

Hà Nội truyền thống của người Việt - ***Tradditional Hanoi of Vietnamese people*** 5

Đền Ngọc Sơn nằm giữa trung tâm Hà Nội cổ, vốn chỉ có một cây cầu ván ọp ẹp bắc ngang - *Ngoc Son Temple located in the center of ancient Hanoi* 6

Đầu thế kỷ XX, cầu Thê Húc được làm mới, quang cảnh đền Ngọc Sơn đã khác trước - *The Huc Bridge was renovated in the early twentieth century with a new view of Ngoc Son Temple* 7

Đình Trấn Ba cạnh đền Ngọc Sơn vẫn là nơi du ngoạn của giới văn nhân Hà Thành - *Tran Ba Pavilion next to Ngoc Son Temple, a travel destination of Hanoi's scholars* 8

Tháp Rùa giữa hồ Hoàn Kiếm đã trở thành một trong những biểu tượng của Hà Nội xưa - *Thap Rua (Turtle Tower) in the center of Hoan Kiem Lake becomes one of the symbols of ancient Hanoi* 9

Chùa Báo Ân cạnh hồ Hoàn Kiếm đã bị phá để xây nhà Bưu điện thành phố, chỉ còn lại một ngọn tháp ven hồ - *Bao An Pagoda next to Hoan Kiem Lake (Returned Sword Lake) was destroyed to build the City Post Office; its vestige is a tower on the lake* 10

Tháp Hòa Phong, dấu vết duy nhất còn lại của chùa Báo Ân, vẫn lặng lẽ nhìn những đoàn tàu điện chạy qua trên phố Đinh Tiên Hoàng... - *Hoa Phong Tower, the only vestige of Bao An Pagoda, next to a tram road in Dinh Tien Hoang Street* 11

Ô Quan Chưởng, một trong những cửa ô xưa của Hà Nội - *Quan Chuong gate, called, the "Gate of rue Jean-Dupuy" by the French, the ancient entrance to the city of Hanoi* 12

Ô Quan Chưởng, tên chính là Đông Hà Môn, là cửa ô đi ra sông Hồng - *O Quan Chuong or Dong Ha Mon is the gate to the Red River* 13

Toàn cảnh trung tâm Hà Nội nhìn từ phía tòa thị chính sang Nhà thờ lớn - *A view of the center of Hanoi looking from the City Hall* 14

Khu phố cổ với mái ngói lô xô, nơi tập trung mọi hoạt động kinh tế của người Hà Nội - *The old quarter of Hanoi, the center of business activities of Hanoi people* 15

Phố Mã Mây, được người Pháp gọi là phố Cờ Đen, vì có nhiều người Trung Quốc sinh sống - *Ma May Street, which was called Black Flag by the French* 16

Một đám tang diễn ra trên phố Hàng Đào năm 1926 - *A funeral ceremony in Hang Dao Street in 1926* 17

Phố Hàng Bông, không phải chỉ có buôn hàng vải sợi, mà còn bán nhiều thứ khác - *Hang Bong Street where people trade not only textile and fabric but also other goods* 18

Phố Hàng Bông - *Rue de Coton* 19

Phố Hàng Hòm, chuyên bán các rương hòm bằng gỗ - *Hang Hom Street where people trade wood trunks and boxes* 20

Quang cảnh trước chợ Hôm (ảnh chụp 1926) - *A photo taken in 1926 featuring the view in front of Hom Market* 21

Phố Hàng Bạc năm 1920, nơi tập trung phần lớn các thợ bạc quê ở Đồng Xâm (Thái Bình) và Định Công (Hà Đông) - *Hang Bac Street in 1920 gathering many silversmiths from Dong Xam (Thai Binh) and Dinh Cong (Ha Dong)* 22

Phố Hàng Bạc, nơi mở các hiệu đổi tiền nên người Pháp gọi là phố Đổi Tiền - *Hang Bac Street, which was also called Currency Exchange street because there were many currency exchange shops in this street* 23

Phố Hàng Bạc, nơi tập trung nhiều nhà buôn giàu có với những ngôi nhà kiểu mới như hiệu Chấn Hưng - *Hang Bac Street, where there were many houses of rich traders with new architectural styles at that time such as Chan Hung Shop* 24

Phố Hàng Đường, đến nay vẫn giữ nghề truyền thống là sản xuất và buôn bánh kẹo - *Hang Duong Street, where people still keep their traditional trade of producing and selling sweet and cakes* 25

Phố Hàng Giầy, nơi tập trung thợ đóng giầy đến từ huyện Tứ Kỳ (Hải Dương) - *Hang Giay Street gathering many shoes makers from Tu Ky (Hai Duong)* 26

Act
Go t

Phố Hàng Ngang - *Hang Ngang Street* 27
Phố Hàng Nón tuy ngày nay vẫn giữ tên gọi đó nhưng mặt hàng buôn bán đã thay đổi - *Hang Non Street still retains its old name but changes its trading goods* 28
Phố Hàng Đồng, ngày nay vẫn là nơi sản xuất của thợ gò đồng Đại Bái - *Hang Dong Street still produces goods of Dai Bai like the old time* 29
Những ngôi nhà xưa ngày nay chỉ còn lại rải rác trong các phố cổ - *Ancient houses are scattered in the old quarter* 30
Chợ Đồng Xuân xây dựng năm 1890 và nhanh chóng trở thành chợ lớn nhất của Hà Nội - *Dong Xuan Market built in 1890 became the largest market of Hanoi* 31
Phố Hàng Trống đầu thế kỷ XX - *Hang Trong Street in the early twentieth century* 32
Phố Hàng Tre - *Hang Tre Street* 33
Chợ Bưởi ở ngoại thành, nơi giao tiếp giữa thành thị và thôn quê - *Buoi (Grapefruit) Market in the outskirt* 34
Phố Hàng Điếu - *Hang Dieu Street* 35
Ngoại vi Hà Nội là những xóm làng yên ả - *The small quiet villages in the outskirt of Hanoi* 36
Ra khỏi thành phố không xa, ta có thể gặp những phiên chợ quê - *Village markets not far from Hanoi* 37
Một trường dạy nghề cho trẻ em gái ở Hà Nội - *A vocational school for girls in Hanoi* 38
Phụ nữ xứ Bắc - *Women in the North* 39
Người Hà Nội khi ở trong nhà - *Hanoian in their house* 40
Phụ nữ Hà Nội đầu thế kỷ XX - *Hanoian women in the early of the twentieth century* 41
Phụ nữ Hà Nội đã bắt đầu thay đổi kiểu tóc bới như phụ nữ miền Trung và miền Nam - *A Hanoian woman with new hair style* 42
Bến xe kéo ở Hà Nội - *The rickshaw station in Hanoi* 43
Một đám nhà trai mang sính lễ đi đón dâu - *Members of the bridegroom's family bring betrothal gifts to the bride's family* 44
Hội vật trong hội làng ở ngoại vi thành phố - *A wrestling contest in a village festival in the outskirt of Hanoi* 45
Trường đua ngựa ở Hà Nội - *A horse racecourse in Hanoi* 46
Phố Huế - *Hue Route* 47
Múa Rồng - *Dragon dancing* 48

Dấu vết kiến trúc xưa còn tồn tại dưới thời thuộc địa - ***Old vestiges in the French colonization*** 49
Bên trong thành Hà Nội, nhìn từ cửa Đông. Phía xa bên trái là Cột cờ ở phía nam thành - *Inside Hanoi from the Eastern gate. Far from the left is the Flag Tower in the Southern gate* 50
Cổng thành thành phía Đông còn nhìn thấy năm 1889, trước khi tòa thành xưa bị triệt hạ năm 1894 - *The Eastern gate of Hanoi in 1889. The gate was destroyed in 1894.* 51
Chùa Một Cột là một trong những kiến trúc độc đáo của Hà Nội xưa, may mắn vẫn còn đó - *One-Pillar Pagoda, one of the unique architectural works of Hanoi* 52
Tuy đã trải qua nhiều lần trùng tu, nhưng đây vẫn là dấu vết kiến trúc của Thăng Long đời Lý (thế kỷ XII) - *After many times of renovation, the One-Pillar Pagoda is still the vestige of the architecture of Ly dynasty in the twelfth century* 53
Khuê Văn Các trong Văn Miếu vẫn còn là biểu tượng Nho học của đất kinh kỳ xưa - *Khue Van Cac (constellation of literature) in the Temple of Literature is the symbol of the Confucianism in Hanoi* 54
Vẫn còn đó những hàng bia Tiến sĩ trong Văn Miếu để tưởng nhớ tới trí thức Nho học xưa - *The steles engraved with the names of the doctor laureates in the Temple of Literature* 55

Đền thờ An Dương Vương ở Cổ Loa là nơi để tưởng nhớ tới người đã dựng lên Nhà nước đầu tiên ở Việt Nam - *The temple to worship King An Duong Vuong in Co Loa* 56
Trấn Vũ miếu được gọi là đền Quán Thánh là một trong Thăng Long tứ trấn, trấn ngự phía bắc Hà Nội - *Tran Vu Temple or Quan Thanh Temple in the northern of Hanoi is one of the four famous scarred temples of the ancient Thang Long citadel* 57
Chùa Kim Liên, một trong những ngôi chùa được xây dựng từ đời Lý, nằm ở phía đông Hồ Tây, nổi tiếng với kiến trúc độc đáo - *Kim Lien Pagoda, one of the pagodas built in the Ly dynasty, lies in the eastern side of West Lake* 58
Những ngôi đền này may mắn vẫn còn lại để tồn tại cùng với những nhà cao tầng bao vây xung quanh - *The lucky ancient temples still exist among the modern buildings* 59
Cột cờ Thành Hà Nội, được sử dụng làm tháp điện báo của quân đội viễn chinh Pháp - *The flag tower (Hanoi citadel) is used as a venue for telegraphy by the French army* 60

Kiến trúc mới của người Pháp và những sinh hoạt văn hóa mới thời thuộc địa - ***New architectural works of the French and the new cultural activities in the French colonization*** 61
Trung tâm Hà Nội nhìn từ trên cao, phía bắc (trên) là khu phố cổ, phía nam (dưới) là những kiến trúc mới thời Pháp thuộc - *The center of Hanoi from above, in the north (above) is the old quarter; in the south (under) are the new architectural structures in the French colonization* 62
Khu vực thành cổ Hà Nội đã trở thành các đồn binh của quân đội Pháp - *The ancient citadel of Hanoi becomes the military bases of the French army* 63
Sân bay Bạch Mai được xây dựng trên những cánh đồng phía nam thành phố - *Bach Mai Airport was built in the fields in the south of the city* 64
Đường phố Hà Nội được qui hoạch lại với những đại lộ thẳng tắp, mà trục chính là đường Paul Bert (Tràng Tiền) chạy từ Nhà Hát Lớn qua đường Trường Thi đến Phủ Đại lộ Gia Long - *Gia Long Boulevard* 65
Phố Paul Bert, nay là Tràng Tiền, nơi tập trung những hàng buôn lớn của Pháp, nhìn ra Nhà Hát Lớn - *Paul Bert Street (Trang Tien Street) has many big French shops, looks over the City Opera House* 66
Phố Tràng Tiền nhìn về phía Hàng Khay - *Trang Tien Street* 67
Một ngày hội của người Pháp trên phố Tràng Tiền - *A French festive day in Trang Tien Street* 68
Phố Tràng Tiền nhìn từ phía Hàng Khay - *Trang Tien Street from the view of Hang Khay Street* 69
Nhà hàng Godard nhìn ra hồ Hoàn Kiếm - *Godard Restaurant has a view to Hoan Kiem Lake* 70
Một đại lộ Hà Nội với những cửa hiệu lớn - *Some stores on one of the street in Hanoi* 71
Rạp chiếu bóng và hiệu sách trên phố Tràng Tiền, là những cái mới đem lại cho Hà Nội - *Cinemas and bookstores in Trang Tien Street are the new features in Hanoi* 72
Nhà Hát Lớn là hình ảnh thu nhỏ của Nhà hát nhạc kịch Paris - *Hanoi Opera House is the small-scale replica of the Paris Opera House* 73
Bảo tàng Louis Pinot, sự kết hợp thành công giữa kiến trúc Đông - Tây - *Louis Pinot Museum, a successful combination between the Western and Eastern architecture (now the Museum of History)* 74
Trường Đại học Đông Dương thành lập năm 1906 là mô hình giáo dục cao đẳng đầu tiên ở Việt Nam - *The University of Indochina established in 1906* 75
Dinh Thống sứ Bắc kỳ, năm 1945 trở thành Bắc Bộ phủ. Nay là nhà khách Chính phủ tại Hà Nội - *The Residence of the French Governor of Tonkin. Now it is the Hanoi Government guesthouse* 76
Khách sạn Métropole, khách sạn lớn đầu tiên của người Pháp ở Hà Nội, nơi chứng kiến nhiều sự kiện lịch sử thời thuộc địa - *Metropole Hotel, the first large hotel of the*

French in Hanoi ... 77
Ngoại vi thành phố Hà Nội - Dinh quan Kinh lược Bắc kỳ - *The periphery of Hanoi - Northern Viceroy's palace* ... 78
Phủ Toàn quyền Đông Dương, đầu não của nền thống trị thực dân - *The palace of The Governor-General of French Indochina* ... 79
Nhà thờ Chánh tòa Hà Nội xây dựng năm 1887, trên đất của chùa Báo Thiên xưa - *The Cathedral of Hanoi built in 1887 in the land of the ancient Bao Thien Pagoda* ... 80
Trước cổng dinh Toàn quyền - *In front of the governor-general* ... 81
Két nước đầu vườn hoa Hàng Đậu, trung tâm cung cấp nước đầu tiên của thành phố, nay chỉ tồn tại như một di vật xưa - *Water tower in the flower garden in Hang Dau Street, the tower is the first center to supply water to Hanoi* ... 82
Hội nhạc của thành phố thời thuộc địa - *A music festival in the city* ... 83
Những kiến trúc mới của người Pháp làm thay đổi dần bộ mặt của Hà Nội... - *New French architecture changes the face of Hanoi* ... 84
... Dù sao đó vẫn là những kiến trúc cũ cần được bảo tồn - ... *these architectural structures need to be preserved* ... 85
Bảo tàng Maurice Long xây dựng dưới thời toàn quyền Long (1919), trở thành khu vực đấu xảo của thành phố - *Maurice Long Museum built in the time of Governor Long (1919) becomes the fair center of the city* ... 86
Toàn cảnh khu đấu xảo của thành phố, nơi đã từng diễn ra nhiều cuộc mít tinh quan trọng của nhân dân Hà Nội thời kỳ Mặt trận Dân chủ (1936) - *The city fair where many important meetings of Hanoian took place in 1936* ... 87
Phố Hàng Trống, nơi xuất hiện những hàng thêu đầu tiên phục vụ cho người Pháp - *First embroidered products serving the French appear at Hang Trong Street* ... 88
Vườn hoa Nhà Kèn bên cạnh tòa Thị chính (nay là vườn hoa Lý Thái Tổ), nơi dạo chơi của người Pháp lẫn người Việt trong những ngày nghỉ - *Nha Ken flower garden beside the City Hall (now Ly Thai To flower garden)* ... 89
Rạp hát nhỏ bên cạnh đền Bà Kiệu cạnh hồ Hoàn Kiếm, nay không còn dấu vết - *A small theater next to Ba Kieu Temple in the bank of Hoan Kiem Lake now no longer exists* ... 90
Vườn Bách thảo, cạnh phủ Toàn quyền là nơi dạo chơi của người Pháp ngày chủ nhật - *Botanical garden, next to the Residence of the Governor-general, a relaxing venue of the French on Sunday* ... 91
Trường Trung học Bảo hộ dành cho học sinh Việt, nơi đào tạo những trí thức tân học đầu tiên của Việt Nam (nay là trường Chu Văn An) - *The high school for Vietnamese students where trained the first Vietnamese scholars of modern Western education (now Chu Van An School)* ... 92
Ga Hàng Cỏ, đầu mối xe lửa xuyên Việt - *Hang Co Railway station, head of trans-Viet railway* ... 93
Bến cảng sông Hồng - *Red River wharf* ... 94
Bến ôtô cột đồng hồ trước đền Ưu Nghĩa - *Bus station - Clock Tower in front of Uu Nghia Temple* ... 95
Đường bờ sông là bến đỗ của xe ô tô chạy đường liên tỉnh tỏa đi các nơi, nay vẫn là nơi tập trung phần lớn các xưởng sửa chữa và bán phụ tùng ô tô - *The road along the river bank is the parking of the interprovincial cars, now there are still shops to repair and sell the accessories of the cars* ... 96
Cột Đồng Hồ trên đường Bờ Sông, đầu mối giao thông lên các tỉnh phía Bắc, nay đã trở thành nút giao thông đầu cầu Chương Dương - *Clock pillar in the Bo Song (river bank) Street, the traffic center to the Northern provinces (now the traffic center in the head of Chuong Duong Bridge)* ... 97
Trước quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục bên hồ Hoàn Kiếm là nơi giao nhau của nhiều tuyến xe điện tỏa ra năm cửa ô - *In front of Dong Kinh Nghia Thuc Square next to Hoan Kiem Lake is the crossroad of many tram roads* ... 98
Cầu Long Biên, mang tên toàn quyền Doumer, là cây cầu sắt đầu tiên bắc qua Sông Hồng - *Long Bien Bridge, named after Governor Doumer, is the first iron bridge crossing the Red River* ... 99

hà nội xưa

HANOI IN ANCIENT TIME

Chịu trách nhiệm xuất bản
ĐỖ THỊ PHẤN
Biên tập
TRÚC PHƯƠNG
Sửa bản in
TRƯƠNG HÀ - NGỌC HOA - HỒNG NGA
Biên dịch tiếng Anh
THÙY NGUYÊN
Trình bày
TRUNG QUÂN

Thực hiện liên doanh

TẠP CHÍ XƯA&NAY
181 Đề Thám - Q.1 - TP.HCM
ĐT: (848) 38385117 - 38385240 - 38986197 - Fax: (848) 38385126
Email: xuanay@yahoo.com - tcxuavanay@gmail.com

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA SÀI GÒN
90 Ký Con - Q.1 - TP.HCM
ĐT: (848) 38216009 - 39142419 - Fax: (848) 39142890
Email: nxbsaigon@yahoo.com

In 1.000 cuốn, khổ 27 x 18.5cm, tại Nhà in Báo Nhân Dân. Số ĐKKHXB: 619-2009/CXB/05-16/VHSG. In xong và nộp lưu chiểu: Quý 3 năm 2009